

Engagement- en stembeleid

Vastgesteld door bestuur op 13 april 2026

Engagement- en stembeleid

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Engagement (actieve dialoog).....	4
<i>Verwachtingen ten aanzien van ondernemingen</i>	<i>4</i>
<i>Type engagement trajecten</i>	<i>5</i>
3. Stemmen (proxy voting)	7
<i>Algemene stemrichtlijnen</i>	<i>7</i>
<i>Milieu- en sociale onderwerpen</i>	<i>8</i>
4. Escalatiemogelijkheden	9
<i>Wat is escalatie?.....</i>	<i>9</i>
<i>Wat zijn enkele van onze escalatiestrategieën?</i>	<i>9</i>
5. De duurzaamheidsthema's van SBZ Pensioen	10
<i>Engagement en stembeleid op het thema klimaatverandering</i>	<i>10</i>
<i>Engagement en stembeleid op het thema biodiversiteit.....</i>	<i>11</i>
<i>Engagement op het thema gezondheidszorg.....</i>	<i>13</i>
6. Verantwoording en rapportage	15

Engagement- en stembeleid

1. Inleiding

Dit document beschrijft het engagement- en stembeleid van SBZ Pensioen zoals dat wordt uitgevoerd via de door het fonds aangestelde engagementpartner, Robeco. Het beleid maakt integraal onderdeel uit van het bredere [Maatschappelijk Verantwoord Beleggen \(MVB\)-beleid](#) van SBZ Pensioen. In het MVB-beleid zijn de uitgangspunten, doelstellingen en duurzaamheidsambities van het fonds vastgelegd; dit document concretiseert hoe deze ambities via engagement, stemmen en escalatie (stewardship) worden uitgevoerd.

Als institutionele langetermijnbelegger beschouwt SBZ Pensioen stewardship als een essentieel onderdeel van zijn fiduciaire verantwoordelijkheid. Door middel van engagement en het uitoefenen van stemrechten streeft het fonds naar het bevorderen van goed bestuur, verantwoordelijk ondernemingsgedrag en het beheersen van financieel materiële duurzaamheidsrisico's en -kansen. Hiermee wordt niet alleen beoogd negatieve impact te voorkomen of te beperken, maar ook het langetermijnrendement voor deelnemers te beschermen.

Tegelijkertijd ziet SBZ Pensioen actief aandeelhouderschap als een middel om positieve verandering te stimuleren. In het bijzonder richt het fonds zich daarbij op de gekozen duurzaamheidsthema's – biodiversiteit, klimaatverandering en gezondheidszorg – waar via gerichte dialoog, stemgedrag en eventuele escalatie wordt ingezet op positieve veranderingen. Op deze wijze draagt SBZ Pensioen bij aan duurzame langetermijnwaardecreatie voor zowel deelnemers als de samenleving als geheel.

Engagement wordt binnen SBZ Pensioen op verschillende niveaus toegepast: Bij alle fondsen en mandaten voeren de desbetreffende vermogensbeheerders engagement uit in lijn met hun eigen beleid. Daarnaast voert de fiduciair beheerder van SBZ Pensioen engagement uit met de vermogensbeheerders. Aanvullend heeft SBZ Pensioen een engagementmanager Robeco (onze engagementpartner) geselecteerd om de dialoog te voeren met beursgenoteerde bedrijven namens het fonds.

Hoewel de uitvoering van engagement en stemmen is uitbesteed, blijft SBZ Pensioen verantwoordelijk voor de beleidsmatige kaders en de aansturing. Het fonds:

- stelt de strategische uitgangspunten en prioritaire duurzaamheidsthema's vast;
- levert input op engagementprioriteiten;
- beoordeelt periodiek de voortgang en resultaten;
- en ziet toe op de kwaliteit en consistentie van de uitvoering.

Dit document richt zich specifiek op de wijze waarop SBZ Pensioen sturing geeft aan de uitvoering door Robeco en hoe de samenwerking is ingericht om de doelstellingen van het fonds te realiseren.

Dit document start met een toelichting van de belangrijkste stewardship-instrumenten: engagement (de actieve dialoog), stemmen op aandeelhoudersvergaderingen (proxy voting) en de mogelijke escalatiestappen indien onvoldoende voortgang wordt geboekt. Vervolgens worden de duurzaamheidsthema's van SBZ Pensioen behandeld, waaronder klimaatverandering, biodiversiteit en gezondheidszorg, en wordt toegelicht hoe engagement en stembeleid binnen deze thema's worden toegepast. Het document sluit af met de wijze waarop SBZ Pensioen rapporteert over de uitvoering, voortgang en resultaten, en hoe invulling wordt gegeven aan transparantie richting deelnemers en andere belanghebbenden.

Engagement- en stembeleid

2. Engagement (actieve dialoog)

Engagement – oftewel de actieve dialoog – is een belangrijk instrument waarmee institutionele beleggers zoals SBZ Pensioen invloed kunnen uitoefenen op bedrijven waarin zij beleggen. Naast het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen kunnen pensioenfondsen via engagement ook buiten de vergaderzaal hun stem laten horen. Door de dialoog aan te gaan over duurzaamheidsrisico's en -kansen, kunnen bedrijven worden aangespoord om hun beleid en praktijk aan te passen.

Wij zijn van mening dat deze vorm van betrokkenheid een positieve bijdrage levert aan zowel de financiële als de maatschappelijke prestaties van ondernemingen. Het uitgangspunt van al onze engagementactiviteiten is het bevorderen van de langetermijnwaardecreatie van het pensioenfonds.

SBZ Pensioen hanteert bij de uitvoering van het engagementbeleid een duidelijk normenkader. Deze kaders vormen het referentiepunt voor het beoordelen van het gedrag, beleid en de prestaties van ondernemingen waarin wordt belegd.

SBZ Pensioen onderschrijft in dit kader onder meer de volgende internationale normen en best practices:

- de **International Corporate Governance Network (ICGN) Global Governance Principles**
- het **United Nations Global Compact**
- de **Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties**
- de **United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGP's)**
- de **OECD Guidelines for Multinational Enterprises**
- de **OECD Responsible Business Conduct for Institutional Investors**

SBZ Pensioen heeft ervoor gekozen gebruik te maken van Robeco als dienstverlener op het gebied van engagement en stemmen. Robeco past bovenstaande principes en richtlijnen namens SBZ Pensioen toe bij de selectie, prioritering en uitvoering van engagementtrajecten. Daarbij geldt dat SBZ Pensioen eindverantwoordelijk blijft voor het gehanteerde normenkader en periodiek beoordeelt of dit nog passend en actueel is.

Verwachtingen ten aanzien van ondernemingen

SBZ Pensioen heeft de volgende verwachtingen ten aanzien van ondernemingen waarin wordt belegd. Deze verwachtingen vormen het generieke normenkader dat Robeco namens SBZ Pensioen hanteert bij de beoordeling en invulling van engagement. Aanvullend hierop maakt SBZ Pensioen zich via gerichte engagementtrajecten hard voor de door het pensioenfonds gekozen duurzaamheidsthema's. Deze thematische prioriteiten en de bijbehorende doelstellingen worden nader toegelicht in hoofdstuk 4.

Strategische verankering van duurzaamheid

- beschikken over een samenhangende duurzaamheidsstrategie die aantoonbaar is geïntegreerd in de ondernemingsstrategie;
- duurzaamheid beschouwen als langetermijndrijver van waardecreatie;
- sturen op materiële ESG-thema's via een materialiteitsanalyse;
- duidelijke, meetbare (kwalitatieve en kwantitatieve) doelstellingen formuleren;
- transparant rapporteren over voortgang, bij voorkeur geïntegreerd in het jaarverslag;
- relevante ESG-data laten verifiëren door een onafhankelijke partij;
- hun impact op de SDG's identificeren, prioriteren en hierover rapporteren.

Milieubeleid

- materiële milieurisico's en -kansen systematisch identificeren, beheersen en benutten;
- beschikken over een effectief Environmental Management System (bij voorkeur extern gecertificeerd);
- hun milieu-impact meten, beperken en transparant rapporteren;
- voorbereid zijn op milieuschade en incidenten en passende preventie- en noodmaatregelen treffen;

Engagement- en stembeleid

- continu streven naar verbetering via innovatie, efficiënt gebruik van grondstoffen en reductie van emissies;
- beleid voeren dat in lijn is met het Klimaatakkoord van Parijs, inclusief tijdgebonden decarbonisatie-doelstellingen;
- klimaatrisico's integreren in governance- en risicomangementstructuren en hierover rapporteren conform erkende standaarden (bijv. TCFD);
- watergebruik en waterrisico's adequaat beheersen, met name in waterschaarstegebieden;
- constructief bijdragen aan effectief milieubeleid.

Sociale verantwoordelijkheid

- internationale normen op het gebied van mensenrechten, arbeid en maatschappelijk verantwoord ondernemen respecteren;
- beschikken over een mensenrechtenbeleid en due-diligenceprocessen, inclusief toegang tot herstel waar relevant;
- fundamentele arbeidsrechten naleven (geen kinderarbeid, dwangarbeid of discriminatie; respect voor vakbondsvrijheid);
- zorgen voor veilige en gezonde werkomstandigheden, ook in de keten;
- actief stakeholderdialoog voeren over sociale kwesties;
- een strategisch human capital-beleid voeren gericht op talentontwikkeling, retentie en opleiding;
- diversiteit en inclusie bevorderen, inclusief transparantie over beloningsverschillen;
- innovatie stimuleren met oog voor maatschappelijke behoeften;
- verantwoordelijkheid nemen voor de veiligheid en maatschappelijke impact van producten (product stewardship);
- beschikken over een robuust ketenbeheerprogramma voor ESG-risico's in de toeleveringsketen.

Corporate governance

- beschikken over een solide en transparant governance-kader dat belangen van stakeholders in balans brengt;
- een onafhankelijk, deskundig en goed functionerend bestuur hebben;
- een integere bedrijfscultuur bevorderen via gedragscodes en training;
- een adequaat risicomangement- en controlesysteem hanteren;
- een beloningsbeleid voeren dat transparant is en gericht op langetermijnwaardecreatie, met waar passend ESG-criteria;
- beschikken over een onafhankelijke en effectieve auditfunctie;
- tijdig en volledig rapporteren over financiële en niet-financiële prestaties;
- aandeelhoudersrechten respecteren en faciliteren;
- corruptie, omkoping en fraude actief voorkomen;
- transparant en verantwoord omgaan met belastingpraktijken;
- prudent en transparant omgaan met kapitaalallocatie, gericht op duurzame langetermijnwaardecreatie.

Type engagement trajecten

Robeco voert namens SBZ Pensioen drie typen engagement trajecten uit:

1) Value engagement

Doel is het genereren van aandeelhouderswaarde door het verbeteren van de duurzaamheidsprestaties van het bedrijf en van het ondernemingsbestuur. Er worden meetbare doelstellingen bepaald per engagement traject. Als een engagement traject niet succesvol is, leidt dit niet direct tot uitsluitingen. Wel kunnen andere instrumenten worden ingezet om de druk te vergroten om verandering van beleid door te voeren, zoals het stemmen tegen de benoeming van bestuursleden, het indienen of steunen van aandeelhoudersresoluties, uitbrengen van een publiek statement en vragen stellen op de jaarvergadering.

Engagement- en stembeleid

2) Enhanced engagement

Enhanced engagement richt zich op bedrijven die ernstig en structureel minimale gedragsnormen schenden op het gebied van mensenrechten, arbeid, milieu, biodiversiteit en bedrijfsethiek. Het primaire doel van enhanced engagement is het aanpakken van gerapporteerde tekortkomingen ten opzichte van internationaal geaccepteerde gedragscodes voor goed ondernemingsbestuur, maatschappelijke verantwoordelijkheid, het milieu en transparantie. Er is sprake van een intensief engagement traject, waarbij gebruik kan worden gemaakt van een escalatiestrategie. Anders gezegd: als een onderneming onvoldoende voortgang laat zien in de engagement dan kan worden besloten tot uitsluiting.

3) SDG-engagement

Doel is om bedrijven te stimuleren om een duidelijke en meetbare bijdrage te leveren aan de duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's) van de Verenigde Naties. De focus ligt daarbij op ondernemingen die potentieel een significante bijdrage kunnen leveren aan het behalen van één of meerdere van de 17 SDG's. Dit is een meer holistische engagement aanpak, waarbij er een active dialoog gevoerd wordt met ondernemingen over meerdere onderwerpen.

Engagement- en stembeleid

3. Stemmen (proxy voting)

Stemmen op aandeelhoudersvergaderingen is een belangrijk instrument voor SBZ Pensioen om invulling te geven aan maatschappelijk verantwoord beleggen. Het stemrecht stelt het fonds in staat om actief invloed uit te oefenen op het beleid van beursgenoteerde ondernemingen waarin wordt belegd.

Via ons stembeleid kunnen we de kwaliteit van het ondernemingsbestuur stimuleren. Bij het stemmen nemen we de internationale principes van het International Corporate Governance Network (ICGN) als uitgangspunt. Deze principes sluiten aan bij de uitgangspunten, doelstellingen en duurzaamheidsambities zoals vastgelegd in het MVB-beleid van SBZ Pensioen. Het ICGN-raamwerk fungeert daarmee als normatief startpunt voor de uitvoering van het stembeleid door de engagementpartner.

De uitvoering van het stembeleid is uitbesteed aan Robeco. Robeco stemt namens SBZ Pensioen op basis van de onderstaande stemrichtlijnen. SBZ Pensioen behoudt daarbij de regie en kan, indien daartoe aanleiding bestaat, aanvullende of afwijkende steminstructies geven bij specifieke agendapunten of ondernemingen. Bij de uitvoering van het stembeleid hanteert SBZ Pensioen een algemene en specifieke aanpak:

- **Algemene aanpak**
Jaarlijks organiseert Robeco een klantenpanel waarin de prioritaire thema's voor het stembeleid worden vastgesteld. Tijdens dit panel selecteert Robeco, in overleg met haar klanten, waaronder SBZ Pensioen, specifieke thema's waarop het stembeleid en de engagementactiviteiten dat jaar extra worden gericht. SBZ Pensioen levert hierbij input vanuit haar eigen duurzaamheidsdoelstellingen en beleidsprioriteiten.
- **Specifieke aanpak**
Aanvullend identificeert SBZ Pensioen een shortlist op van ondernemingen binnen de portefeuille die, op basis van de eigen duurzaamheidsthema's en beleidsprioriteiten, extra relevant worden geacht. Voor deze ondernemingen kan SBZ Pensioen aanvullende of afwijkende steminstructies formuleren. Deze exercitie vindt in beginsel jaarlijks plaats, gelijktijdig met het klantenpanel.

Hieronder een beknopt overzicht van de stemrichtlijnen van verschillende categorieën. In het algemeen geldt dat er tegen het advies van het management stemt wanneer sprake is van slechte corporate governance praktijken, wanneer voorstellen niet in het belang zijn van langetermijnaandeelhouders, of wanneer voorstellen niet stroken met onze beleidsprincipes.¹

Algemene stemrichtlijnen

- **Financiële verslaggeving en externe auditors**
Het waarborgen van de betrouwbaarheid van financiële verslaggeving, de onafhankelijkheid van de accountant en tijdige rotatie.
- **Raad van Bestuur**
Het waarborgen van hoogwaardige Raden van Bestuur, met aandacht voor onafhankelijk toezicht, voldoende diversiteit en relevante vaardigheden.
- **Beloningsbeleid**
Het beoordelen van beloningsbeleid en -praktijken voor (niet-)uitvoerend bestuur op individuele basis, met gebruik van Robeco's richtlijnen en beoordelingskader voor beloningen.
- **Kapitaalbeheer**
Het beoordelen van return policies in het belang van aandeelhouders, rekening houdend met de financiële positie van het bedrijf. Het beschermen van aandeelhouders tegen excessieve verwatering.
- **M&A**
Het beoordelen van fusie- en overnamevoorstellen op individuele basis, op basis van beschikbare informatie, governance en het belang van aandeelhouders.
- **Aandeelhoudersrechten**
Het beschermen en verbeteren van de belangen van minderheidsaandeelhouders.

¹ Voor meer details, verwijzen naar Robeco's stembeleid: <https://www.robeco.com/files//docm/docu-stewardship-approach-and-guidelines.pdf>

Engagement- en stembeleid

- **Aandeelhoudersvoorstellen**
Het beoordelen van aandeelhoudersvoorstellen per geval op basis van de intentie, materialiteit, resultaten van engagement, bedrijfsprestaties en vereiste acties door het bedrijf.
- **Milieu- en sociale onderwerpen**
Het meewegen van milieubeheer en klimaatverandering, human capital management en diversiteit, en naleving van mensenrechten.

Milieu- en sociale onderwerpen

- **Duurzaamheidsrapportage**
Het ondersteunen van adequate rapportage over materiële sociale en milieurisico's en -kansen.
- **Klimaatbeleid**
Het bevorderen van beleid in lijn met het Klimaatakkoord van Parijs, inclusief emissiedoelstellingen, een geloofwaardige transitiestrategie, passende governance en transparante rapportage.
- **Ontbossingsrisico's**
Het aanspreken van ondernemingen op adequaat beleid en ketenbeheer bij blootstelling aan ontbossingsrisico's.
- **Human capital en diversiteit**
Het ondersteunen van voorstellen gericht op diversiteit, gelijke beloning en effectief human capital management, zoals een gezonde werkomgeving en werkbelasting.
- **Mensenrechten**
Het verwachten van naleving van internationale mensenrechtennormen, inclusief passende due diligence en mitigatie van negatieve impacts.
- **Politieke donaties en lobby**
Het bevorderen van transparantie over politieke uitgaven en lobbyactiviteiten in lijn met langetermijnbelangen.
- **Overige ESG-voorstellen**
Het ondersteunen van redelijke voorstellen die bijdragen aan betere sociale en milieuprestaties en het niet steunen van voorstellen die vooruitgang op materiële ESG-thema's belemmeren.

Engagement- en stembeleid

4. Escalatiemogelijkheden

Wat is escalatie?

Als belegger maken we gebruik van verschillende rechten voor onze stewardship-doeleinden. Het stemrecht en het recht om de dialoog aan te gaan hebben daarbij de voorkeur, omdat we geloven dat een constructieve dialoog met de bedrijven waarin wij investeren meestal effectiever is dan uitsluiting. In sommige gevallen is escalatie echter noodzakelijk, wat betekent dat we onze engagementactiviteiten moeten intensiveren wanneer er onvoldoende vooruitgang wordt geboekt of onvoldoende wordt gereageerd op geuite zorgen.

Wat zijn enkele van onze escalatiestrategieën?

In al onze engagementtrajecten kan een gebrek aan respons of voortgang worden aangepakt door middel van de volgende escalatie maatregelen:

- **Intensiveren van de dialoog**, bijvoorbeeld door deelname of aansluiting bij collectieve engagementinitiatieven met andere beleggen of door schriftelijke zorgen te delen met de raad van bestuur.
- **Aanpassen van steminstructies**, waaronder het stemmen bij relevante agendapunten tijdens een aandeelhoudersvergadering.
- **(mede) indienen van aandeelhoudersvoorstellen**, waarbij dit steeds plaatsvindt in zorgvuldig overleg en met inachtneming van de specifieke omstandigheden van de onderneming.
- **Uitsluiten van beleggingen**, als uiterste maatregel wanneer engagement en andere escalatiestappen niet tot het gewenste resultaat hebben geleid.

Het uitsluiten van beleggingen maakt onderdeel uit van het enhanced engagement-programma van Robeco. Deze trajecten worden projectmatig aangepakt en kennen doorgaans een doorlooptijd van 2 tot 3 jaar. Indien een enhanced engagement traject niet tot de gewenste gedragsverandering leidt, wordt SBZ Pensioen hierover actief geïnformeerd.

In dat geval beoordeelt SBZ Pensioen of de betreffende onderneming op de uitsluitingslijst van het fonds dient te worden geplaatst. Een eventuele uitsluiting binnen het beleid van Robeco leidt niet automatisch tot uitsluiting binnen het beleggingsbeleid van SBZ Pensioen.

Via periodieke rapportages wordt de uitvoerend bestuurder geïnformeerd over enhanced engagement-trajecten waarbij onvoldoende voortgang of de gewenste gedragsverandering uitblijft. In beginsel worden ondernemingen waarvoor enhanced engagement niet tot het gewenste resultaat leidt op de uitsluitingslijst van SBZ Pensioen geplaatst.

Indien er praktische of financiële redenen zijn om hiervan af te wijken, kan worden besloten de onderneming (voorlopig) niet uit te sluiten. De uitvoerend bestuurder legt een dergelijk voornemen ter bespreking voor aan de Beleggingsadviescommissie (BAC), die hierover adviseert alvorens een definitief besluit wordt genomen. Bij de besluitvorming weegt SBZ Pensioen onder meer de ernst en structurele aard van de normschending, de mate van voortgang binnen het engagementtraject, proportionaliteit, uitvoerbaarheid en de bestaande mandaatstructuur. Het fonds behoudt te allen tijde de zelfstandige bevoegdheid om te besluiten tot uitsluiting.

Engagement- en stembeleid

5. De duurzaamheidsthema's van SBZ Pensioen

SBZ Pensioen heeft binnen het Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB)-beleid vier duurzaamheidsthema's geselecteerd waarop het fonds gericht stuur: klimaatverandering, biodiversiteit, gezondheidszorg en betaalbare woningen.

Het engagement- en stembeleid wordt toegepast op drie van deze vier duurzaamheidsthema's: klimaatverandering, biodiversiteit en gezondheidszorg. Het vierde thema, betaalbare woningen, richt zich primair op investeringen in niet-beursgenoteerd vastgoed.

Robeco voert namens verschillende klanten engagement- en stemactiviteiten uit op een bredere set van duurzaamheidsthema's dan alleen de hierboven genoemde onderwerpen. SBZ Pensioen kiest er echter bewust voor om binnen deze bredere programma's gerichte sturing te geven op de voor het fonds belangrijke thema's. Dit betekent dat SBZ prioriteiten stelt, input levert op de selectie en accenten binnen engagementtrajecten, en de voortgang op deze specifieke thema's actief monitort. Op die manier wordt geborgd dat de uitvoering door Robeco aansluit bij de strategische duurzaamheidskeuzes van SBZ Pensioen.

SBZ Pensioen maakt deel uit van het klantenpanel van Robeco en levert jaarlijks input welke nieuwe engagement thema's prioriteit verdienen. Deze input sluit zoveel mogelijk aan bij onze eigen kernthema's, in het bijzonder klimaatverandering, biodiversiteit en gezondheidszorg. De door Robeco uitgevoerde engagementtrajecten vormen uiteindelijk een afspiegeling van de bredere wensen van alle klanten. Tegelijkertijd stelt de samenwerking met Robeco ons in staat om de krachten te bundelen met andere pensioenfondsen, waardoor onze invloed in de dialoog met bedrijven substantieel wordt vergroot.

Engagement en stembeleid op het thema klimaatverandering

Engagement wordt ingezet om bedrijven te stimuleren versneld bij te dragen aan het behalen van de doelstellingen uit het Klimaatakkoord van Parijs. Via diverse engagement thema's ligt er een extra focus op de reductie van CO₂-emissies, in het bijzonder bij bedrijven binnen de fossiele industrie. De engagement is vooral gericht op bedrijven die nu nog achterlopen in de energietransitie. Hierbij wordt zowel de value en enhanced engagement aanpak toegepast, waar gebruik gemaakt kan worden van additionele escalatiemogelijkheden. Dit betekent dat bij onvoldoende voortgang op het thema van klimaat, bedrijven in aanmerking kunnen komen voor uitsluiting. Banken zijn ook opgenomen in het klimaat-engagementprogramma, om in gesprek te gaan met de financieringsbronnen voor projecten (zoals nieuwe olievelden) die uitstoot veroorzaken, evenals met de bedrijven die er direct bij betrokken zijn.

Climate traffic light

Robeco's intern ontwikkelde Climate Traffic Light-model helpt bij het identificeren van bedrijven die prioriteit hebben voor engagement. Dit zijn bedrijven in sectoren met hoge emissies, die geprioriteerd worden op basis van factoren zoals hun traffic-lightscore en onze beleggingsblootstelling aan hen. Het traffic-lightmodel kent bedrijven een kleur toe — donkergroen (in lijn), lichtgroen (in lijn brengend), oranje (gedeeltelijk in lijn) of rood (niet in lijn) — gebaseerd op hun mate van aansluiting bij de doelstellingen van het Akkoord van Parijs.²

SBZ Pensioen onderzoekt momenteel of en op welke wijze de uitkomsten van het Climate Traffic Light-model of een soortgelijk model (aanvullend) kunnen worden gebruikt binnen het uitsluitingenbeleid. Daarbij wordt gezien of ondernemingen die gedurende langere tijd onvoldoende voortgang laten zien en structureel achterblijven op klimaatdoelstellingen, in aanmerking kunnen komen voor uitsluiting.

Engagement

Het engagementthema stimuleert ondernemingen een decarbonisatiestrategie te omarmen en zo hun levensvatbaarheid, concurrentievermogen en license to operate op lange termijn te garanderen.

² <https://www.robeco.com/files/docm/docu-robeco-forward-looking-climate-analytics.pdf>

Engagement- en stembeleid

In het kader van dit engagementthema verwachten we van ondernemingen dat ze langetermijndoelen opstellen voor netto-nul en deze concreet maken met geloofwaardige uitstootreductiestrategieën voor de korte en middellange termijn, waarbij ze transitieplannen implementeren die het komende decennium zorgen voor een vermindering van de reële uitstoot.

Een geloofwaardige klimaatstrategie is moeilijk te definiëren, want iedere onderneming heeft haar eigen uitdagingen en benaderingen om te decarboniseren. Voor het definiëren van de doelen wordt daarom gebruik gemaakt van externe meetmethoden, zoals de Climate Action 100+ Net Zero Benchmark. In onze ogen is dit een complete en doordachte benadering voor het aansturen van geloofwaardige transitieplannen.

Tegenstem bij achterblijvende klimaataanpak

Aandeelhouders-vergaderingen zijn belangrijke gelegenheden om verwachtingen over klimaattransitieplannen aan te kaarten en voor ondernemingen om feedback te geven over waargenomen hiaten in hun transitieplannen. Ondernemingen die niet voldoen aan onze verwachtingen vallen onder ons stembeleid voor klimaatgerelateerde onderwerpen, waarbij tegen de herbenoeming van belangrijke bestuurders gestemd kan worden om uiting te geven aan onze zorgen. Dit beleid heeft betrekking op grote vervuilers en banken met slechte transitieplannen, en ondernemingen met exposure naar steenkool die geen uitfaseringsplan hebben.

Doelstellingen klimaatplan engagement en stembeleid

De concrete doelstellingen voor engagement en stembeleid zijn vastgelegd in het [klimaatplan](#) van SBZ Pensioen. Engagement en stembeleid vormen belangrijke instrumenten om deze doelstellingen te realiseren en bedrijven te stimuleren hun klimaatprestaties te verbeteren. De volgende doelstellingen uit het klimaatplan zijn in het bijzonder relevant voor engagement en stembeleid:

- **CO₂-reductiedoelstelling**
SBZ Pensioen streeft naar een gemiddelde jaarlijkse reductie van 7% in CO₂-uitstoot (WACI scope 1 en 2) ten opzichte van eind 2019. Engagement met bedrijven vormt een belangrijk instrument om deze reductie te realiseren.
- **Engagementprioriteiten**
SBZ Pensioen streeft ernaar om een actieve dialoog te voeren met bedrijven die verantwoordelijk zijn voor 70% van de gefinancierde emissies binnen prioriteitssectoren, waaronder olie en gas, elektriciteitsopwekking, transport, staal, cement en vastgoed.
- **Klimaatcommitment ondernemingen**
SBZ Pensioen verwacht dat ondernemingen binnen prioriteitssectoren zich uiterlijk in 2026 committeren aan het Klimaatakkoord van Parijs en concrete reductiedoelstellingen formuleren.
- **Escalatie en uitsluiting**
Ondernemingen die onvoldoende voortgang laten zien of onvoldoende rapporteren over hun uitstoot, komen in aanmerking voor uitsluiting. In dat geval wordt de actieve dialoog beëindigd en kan worden overgegaan tot desinvestering.
- **Minimum klimateisen**
SBZ Pensioen sluit ondernemingen uit die meer dan 10% van hun omzet halen uit thermische kolen, teerzanden of arctische exploratie en boringen.

Engagement en stembeleid op het thema biodiversiteit

Engagement op het gebied van biodiversiteit is gericht op het voeren van dialogen met ondernemingen in sectoren met een grote impact die een sterk potentieel laten zien voor een positieve transitie naar het minimaliseren van hun impact op de natuur. De meeste van deze ondernemingen zijn actief in de sector consument defensief. Daarnaast wordt er ook gebruik gemaakt van collectieve engagement initiatieven op het gebied van ontbossing en bredere onderwerpen op het gebied van biodiversiteit (Nature Action 100).

Ook voor engagement op biodiversiteit geldt dat zowel de value als enhanced engagement aanpak toegepast wordt. Het enhanced engagement programma is voornamelijk gericht op ondernemingen die verbonden zijn aan grondstoffen met ontbossingsrisico's, zoals soja, veeproducten, pulp, papier en hout. Ondernemingen die verbonden zijn met deze grondstoffen en aanzienlijk zijn blootgesteld aan ontbossingsrisico maar die geen toezegging hebben gedaan ontbossing uit te bannen of hun betrokkenheid bij grote controverses over

Engagement- en stembeleid

veranderingen in landgebruik te beëindigen, worden opgenomen in het Enhanced Engagement-programma over ontbossing. Dit betekent dat bij onvoldoende voortgang, er gebruik gemaakt kan worden van additionele escalatiemogelijkheden.

Engagementdoelstellingen

Wat de engagementverwachtingen betreft worden ondernemingen gestimuleerd een publieke toezegging te doen om hun impact op de biodiversiteit te minimaliseren en ecosystemen te behouden en herstellen tegen 2030. Ze moeten tijdgebonden, wetenschappelijk onderbouwde doelen opstellen die gebaseerd zijn op een beoordeling van hun natuurgerelateerde afhankelijkheden, effecten, risico's en kansen. Deze moeten worden gevolgd door een inclusief implementatieplan waarin rekening wordt gehouden met getroffen lokale gemeenschappen.

De engagement met externe belanghebbenden zoals brancheorganisaties en beleidsmakers is cruciaal om een gunstig klimaat te creëren voor het behalen van deze doelstellingen. Er moeten duidelijke bestuursstructuren zijn, die het toezicht van het bestuur en de rol van het management bij het beoordelen en beheren van natuuracties formaliseren. We verwachten ook dat ze belangrijke impactindicatoren rapporteren volgens erkende rapportageraamwerken zoals de Taskforce for Nature-related Financial Disclosures.

Proteststem voor onvoldoende beheersen van ontbossingsrisico's

In het stembeleid zijn ook ontbossingscriteria opgenomen voor het stemmen bij volmacht. Van ondernemingen met een hoge blootstelling aan grondstoffen met ontbossingsrisico wordt verwacht dat ze actie ondernemen om deze risico's binnen hun activiteiten en toeleveringsketens aan te pakken. Voor ondernemingen waarvan op basis van de resultaten van ontbossingsrisicobeoordeling³ is vastgesteld dat ze een dergelijke blootstelling hebben, maar die ofwel geen adequaat beleid en geen adequate processen hebben om hun impact te verminderen, ofwel betrokken zijn bij ernstige maatschappelijke of milieu gerelateerde controverses in verband met ontbossing, kan tegen het agendapunt dat het meest geschikt is voor dat onderwerp gestemd worden.

³ Beoordelingscriteria uitgevoerd door Robeco.

Engagement- en stembeleid

Engagement op het thema gezondheidszorg

Gezondheidszorg is een belangrijk onderwerp en hier wordt op verschillende manier aanvulling aan gegeven in het engagement programma. Historisch gezien zijn er twee gerichte engagement thema's op gezondheid geweest dat Robeco uit naam van SBZ heeft uitgevoerd: ESG risks and opportunities in the biopharmaceutical industry en Digital innovation in health care. Na het afronden van deze thema's is gezondheidszorg structureel opgenomen in het SDG Engagement programma.

Binnen dit SDG Engagement-programma heeft SBZ Pensioen Robeco verzocht om concrete casussen en praktijkvoorbeelden aan te leveren die inzicht geven in de wijze waarop ondernemingen bijdragen aan SDG 3 (Goede gezondheid en welzijn), en welke resultaten via engagement worden gerealiseerd. Hiermee beoogt SBZ Pensioen de voortgang en effectiviteit van het engagement op dit thema beter te kunnen beoordelen en monitoren.

Daarnaast zal SBZ Pensioen in 2026 samen met Robeco evalueren of en op welke wijze een aanvullende of vernieuwde impuls kan worden gegeven aan het thema gezondheidszorg binnen het engagementprogramma.

ESG risks and opportunities in the biopharmaceutical industry

Van 2015 tot 2018 is er engagement geweest in de gezondheidszorgsector gericht op bepaalde ESG-kwesties, zoals factoren die de markttoegang voor zorgbedrijven beïnvloeden. De engagement was gericht op de volgende doelstellingen binnen de farmaceutische sector:

1. het versterken van governance en strategie rond toegang tot medicijnen;
2. het verbeteren van eerlijke en betaalbare prijsstelling;
3. het stimuleren van R&D en verbeterde omgang met intellectueel eigendom voor ziekten met hoge maatschappelijke urgentie;
4. het vergroten van transparantie en meetbaarheid;
5. het opbouwen van capaciteit in opkomende markten; en
6. het bevorderen van samenwerking, vrijwillige licenties en markttuitbreiding.

Robeco behaalde substantieel sectorbreed resultaat door bedrijven te bewegen toegang tot medicijnen sterker in hun bedrijfsstrategie te verankeren. Op het gebied van betaalbaarheid breidden meerdere bedrijven hun strategieën voor eerlijke prijsstelling uit. Binnen R&D en IP-management stimuleerde Robeco bedrijven om hun pijplijnen voor ziekten met hoge prioriteit te versterken, meer transparantie te bieden over patenten, en bredere toezeggingen te doen rond het niet-handhaven van IP-rechten in lage-inkomenslanden. Op het vlak van governance en monitoring introduceerden meerdere bedrijven meer gestructureerde systemen voor het aansturen en meten van toegang tot medicijnen. Ten slotte stimuleerde Robeco substantiële vooruitgang in capacity building en versterking van gezondheidssystemen, met initiatieven gericht op diagnostiek, supply-chainverbetering en lokale R&D-vaardigheden.

In het geheel leidde Robeco's programma tot breed gedragen verbeteringen in prijsstrategieën, IP-beleid, capaciteit en strategische verankering van toegang tot medicijnen. Tegelijk blijft de vooruitgang ongelijkmatig: sommige bedrijven blijven achter op het gebied van transparantie, licensing en brede toepassing van eerlijke prijsstelling.

Digital innovation in health care

Van 2019 tot 2022 is er een dialoog geweest met bedrijven in verschillende sectoren binnen de gezondheidszorg: farmaceutische bedrijven, producenten van medische apparatuur en -benodigdheden, aanbieders van gezondheidszorginformatietechnologie en zorgverleners en -diensten. Het doel van dit programma was om inzicht te krijgen in de stand van digitalisering binnen de gezondheidszorgsector en bedrijven aan te moedigen om kansen te verkennen en zich bewust te zijn van, en maatregelen te nemen tegen, de daaraan verbonden risico's. Gedurende de driejarige looptijd van het engagement richtten de gesprekken zich op het beoordelen van de digitale strategie van bedrijven, sectorbrede samenwerking, innovatiemanagement, verkoop- en marketingstrategieën en cyberbeveiliging.

Voor de meeste bedrijven die actief zijn in de gezondheidszorg vormt innovatie in hun producten of diensten de belangrijkste bron van concurrentievoordeel en daarmee de motor voor toekomstige groei. Het succes van

Engagement- en stembeleid

digitale innovatie hangt af van het hebben van een geïntegreerde digitale aanpak die ervoor zorgt dat oplossingen tussen stakeholders kunnen communiceren en uiteindelijk efficiëntere, beter geïntegreerde zorg aan patiënten kunnen leveren. Uit onze engagementgesprekken hebben we geleerd dat bedrijven steeds meer toewerken naar value-based care-modellen die gericht zijn op het bieden van de beste oplossingen voor patiënten.

In 2022 is dit programma afgerond en is de engagement met bedrijven in de gezondheidszorg voortgezet binnen het SDG-engagementprogramma.

Huidige engagement op gezondheidszorg

Het thema 'Sustainable Development Goals (SDG) Engagement' richt zich op hoe gezondheidszorgbedrijven kunnen bijdragen aan SDG 3 door het ontwikkelen van medicijnen die bepaalde ziekten bestrijden, of door de toegang van mensen tot betaalbare geneesmiddelen te verbeteren.

Daarnaast zal SBZ Pensioen in 2026 samen met Robeco evalueren of en op welke wijze een aanvullende of vernieuwde impuls kan worden gegeven aan het thema gezondheidszorg binnen het engagementprogramma. Daarbij wordt verkend of het gezondheidsthema breder kan worden toegepast dan uitsluitend binnen de farmaceutische sector. SBZ Pensioen ziet hierbij ook kansen voor engagement met ondernemingen in andere sectoren, bijvoorbeeld gericht op het bevorderen van gezonde voeding (zoals het verminderen van suiker, zout, vet en sterk bewerkte voedingsmiddelen) en het verbeteren van arbeidsomstandigheden, waaronder het beperken van blootstelling aan schadelijke stoffen en het bevorderen van een veilige en gezonde werkomgeving.

Engagementdoelstellingen

De doelstellingen van de engagement hangt sterk af van de betreffende onderneming en de risico's en mogelijkheden. In het algemeen zal de dialoog met health care ondernemingen zich richten op de volgende onderwerpen: hoe ze hun innovatiepijplijnen structureren en besturen, hoe zij de toegang tot geneesmiddelen en producten benaderen, en hoe zij beslissingen communiceren die hun bredere maatschappelijke impact beïnvloeden.

Engagement- en stembeleid

6. Verantwoording en rapportage

SBZ Pensioen hecht grote waarde aan transparantie over de uitvoering van het engagement- en stembeleid. SBZ Pensioen publiceert de kwartaalrapportages over engagement en stemmen op de website. Via deze rapportages geven we invulling aan verantwoording van de resultaten en het monitoren van de voortgang.

De rapportages geven specifiek inzicht in de voortgang en resultaten binnen de door SBZ Pensioen geselecteerde duurzaamheidsthema's (klimaatverandering, biodiversiteit en gezondheidszorg). Daarmee wordt inzichtelijk gemaakt hoe engagement- en stemactiviteiten bijdragen aan de strategische prioriteiten van het fonds.

Indien enhanced engagement-trajecten worden afgesloten zonder het beoogde resultaat, wordt hierover expliciet gerapporteerd. In dat geval wordt een korte toelichting opgenomen waarin wordt aangegeven waarom het traject is beëindigd, zodat het Bestuur adequate escalatiestappen kan overwegen.

Op deze wijze borgt SBZ Pensioen dat niet alleen succesvolle trajecten, maar ook trajecten met beperkte of onvoldoende voortgang transparant worden gemaakt.